

Internemen

Het thema van deze lente-editie is *Internemen*, een zelfbedacht woord dat staat voor ondernemen en interzijn. Dit is ondernemerschap gestoeld op de overtuiging dat alle levende wezens met elkaar verbonden zijn en dat er zonder ecologie geen economie kan bestaan.

Is internemen dan iets nieuws? Welnee. Voorbeelden genoeg uit het verleden. Alleen is de urgentie nog nooit zo groot geweest. Steeds meer mensen die een bedrijf starten, keren de huidige economische dogma's de rug toe en geven op hun eigen manier invulling aan internemen. Dat kan bijvoorbeeld op basis van het steward-ownershipmodel. In deze editie aandacht voor onder meer YouBeDo, Moonback en Odin, duurzame alternatieven voor Bol.com, Booking.com en de supermarkt. Tevens in deze editie voorbeelden van andere bedrijven die de wereld beter maken, zoals: De Clique, MUD Jeans, i-did, Happy Tosti en The Dutch Weedburger.

Misschien wel de grootste les over duurzaamheid is te vinden in het recent in het Nederlands vertaalde boek 'Elegante eenvoud' van Satish Kumar (84), waar in deze editie uitgebreid aandacht voor is. Volgens Kumar is eenvoud dé weg naar duurzaamheid. Hij schrijft onder meer: "Gepast economisch handelen baseert zich op juiste relaties met alle levende wezens op aarde, ons thuis. Momenteel weten mensen niet wat economie werkelijk betekent."

Volgens Kumar zijn de pijlers van de echte economie; land, arbeid en kapitaal. "Land staat voor de hele natuur. Alles komt van het land en alles keert terug naar het land. Management van het land – van bomen, rivieren, bergen, bossen, de bodem, dieren en visseren – is de basis van echte economie. Maar de

overheid zegt: 'Zorg voor milieu en natuur stagneert de economie.' Maar feitelijk is er helemaal geen economie zonder natuurlijk milieu. Daarom is land het eerste grondbeginsel van de economie. En daarom vormt een juiste relatie tot het natuurlijk milieu de basis van een goede economie."

De tweede pijler 'arbeid' staat voor de verbeeldingskracht, creativiteit en vaardigheden van mensen en de derde pijler 'financieel kapitaal' staat voor een ruilvorm om transacties mogelijk te maken en daar moet het volgens Kumar dan ook bij blijven. "We hebben behoefte aan een systeem dat deze drie pijlers naar waarde weet te schatten binnen de context van een geïntegreerd geheel."

Een betere uitleg van *Internemen* zou ikzelf niet kunnen geven.

In dit kader is het bijna onmogelijk om niet stil te staan bij het overlijden van de boeddhistische zenleraar, monnik, schrijver en vredesactivist Thich Nhat Hanh, die op 22 januari 2022 op 95-jarige leeftijd overleed, precies de dag dat mijn moeder, als ze nog in leven was geweest, 95 jaar zou zijn geworden. Het woord 'interzijn' is door hem bedacht en drukt uit dat alles in een wederzijds afhankelijke relatie van elkaar staat. Een bloem kan bijvoorbeeld alleen bestaan dankzij zon, bodem, mineralen, water, warmte en wind. De bloem is er omdat het andere er is. Als één van de factoren ontbreekt, kan de bloem niet ontstaan en dus niet bestaan. En zo geldt het voor alle levende wezens op aarde.

Wie zo naar de wereld kijkt, zal daar ook naar handelen. ■

WILLEM VREESWIJK

willem@newfinancialforum.nl

**"ER IS GEEN
ECONOMIE
ZONDER MILIEU"**